

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Regio Portefeuille LNV

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk

DGAN-RP / 18149706

Datum 16 juli 2018
Betreft Regio Envelop inzet Caribisch Nederland

Geachte Voorzitter,

In navolging op mijn brief van 19 februari jl. over de 'Regio Envelop opgave BES-eilanden' informeer ik u, mede namens de minister en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), over de samenstelling van een pakket aan projecten voor Caribisch Nederland. De staatssecretaris van BZK zal mede namens mij de openbare lichamen separaat informeren over zowel de samenstelling van het pakket als de wijze waarop gezamenlijk met de eilandbesturen en de vakdepartementen richting implementatie gewerkt gaat worden.

In het kader van de selectie van voorstellen voor Caribisch Nederland is in maart 2018 een uitvraag gedaan bij de drie eilandbesturen en bij de leden van de interdepartementale stuurgroep Caribisch Nederland. De ontvangen projectenvoorstellen beslaan in totaal circa 116 miljoen euro.

De voorstellen zijn nu teruggebracht tot een pakket oplopend tot 30 miljoen euro. Bij de afweging om tot dit pakket te komen heeft de inbreng van de eilanden en het verbeteren van het economisch perspectief in Caribisch Nederland door onder meer versterking van de infrastructuur en het terugdringen van armoede centraal gestaan. Daarnaast worden in het regeerakkoord voorwaarden gesteld aan extra investeringen, en deze voorwaarden zijn overgenomen in de kaders van de regio envelop Caribisch Nederland. Dit houdt in dat de investeringen enkel worden gedaan als goed bestuur en financieel beheer op voldoende niveau geborgd is. De staatssecretaris van BZK is op dit punt met het bestuurscollege van Bonaire in gesprek om tot verbeteringen op dit terrein te komen en wil hiertoe een bestuursakkoord sluiten. Vrijgave van de middelen is afhankelijk van het sluiten van dit bestuursakkoord en de realisatie van gedegen bestedingsplannen voor de projecten.

In samenspraak met de op het gebied van Caribisch Nederland coördinerend staatssecretaris van BZK en ondergetekende als verantwoordelijk minister voor de Regio Envelop is tot het volgende pakket van 30 miljoen euro gekomen.

Eiland	Voorstel	Bedrag in mln euro
Saba	Zeehaven	12,5
Saba	Landbouwontwikkeling	1
Sint Eustatius	Kuststrook, erosieproblematiek	7
Bonaire	Landbouwontwikkeling incl. slachthuis	1,6
Bonaire	Opslag brandstof	5
Bonaire	Sociale woningbouw	2,5
Bonaire	Planvorming m.b.t. Job Center	0,2
CN	Versterking onderwijs-arbeidsmarkt	0,2
	Totaal	30

Toelichting projecten

Zeehaven Saba: een optimale zeehaven is een groeiende bron van inkomsten voor het eiland en de leefbaarheid (aanlanding levensmiddelen en (project)goederen) op het eiland wordt verbeterd. Dit zal economische groei voor het eiland met zich meebrengen, wat zal leiden tot inkomensverbetering van de bewoners. Daarnaast genereert een meer aantrekkelijke zeehaven meer toerismeverkeer, niet in de laatste plaats van (grote) zeegaande jachten. Meer bezoekers leidt tot meer economische activiteiten waar het gehele eiland, maar zeker ook de visserij en duikbedrijven, van kan profiteren en leidt tot meer haveninkomsten uit marktconforme havengelden.

Landbouwontwikkeling Saba: Saba beschikt over vruchtbare grond en een goed klimaat waardoor de condities voor een structurele productie aanwezig zijn. Het project voorziet in de aankoop van grond die het mogelijk maakt landbouw op Saba niet langer een overheidsaangelegenheid te laten zijn maar te komen tot een (publiek) private onderneming, en in het aantrekken van een agro-economische geschoolde kracht. Uitvoering van het project zal leiden tot gezonde productie die voorziet in stabiele afzet van producten.

Kuststrook erosieproblematiek Sint Eustatius: door erosie komt de haven, het vliegveld en verbinding tussen delen van het eiland in gevaar. Een volgende orkaan of swell kan vergaande gevolgen hebben voor het eiland, doordat ze hierdoor afgesneden kunnen worden van de haven waar goederen binnenkomen en van water en elektriciteit. De bijdrage uit de regio envelop maakt een start mogelijk om tot verbetering te komen. Daarnaast zal gebruik worden gemaakt van onder andere wederopbouwmiddelen.

Opslag brandstof Bonaire: ernstig achterstallig onderhoud bij brandstofbedrijven op Bonaire zorgt voor aanzienlijke veiligheidsrisico's. Opslag van brandstof moet verbeterd worden, want indien op korte termijn niets gedaan wordt, komt de leveringszekerheid in gevaar van benzine en diesel, stookolie ten behoeve van de elektriciteitsvoorziening (en daarmee indirect de drinkwatervoorziening) en van kerosine ten behoeve van de luchtvaart. Er is een Taskforce leveringszekerheid

brandstof Bonaire opgericht bestaande uit vertegenwoordigers vanuit het openbaar lichaam Bonaire, de ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Infrastructuur en Waterstaat en BZK. De taskforce is ingesteld op verzoek van het openbaar lichaam Bonaire om hen in dit proces te ondersteunen/begeleiden.

Sociale woningbouw Bonaire: Fundashon Cas Boneriano (FCB) heeft aangegeven de sociale woningbouw zelf te kunnen realiseren. Het probleem is echter de omliggende infrastructuur (waterleidingen, elektra, wegen, bouwrijp maken van de grond) waarvoor het FCB geen budget heeft. Zonder deze omliggende condities is de bouw van sociale woningbouw niet mogelijk. De regio envelop kan op deze manier als een vliegwiel dienen om de sociale woningbouw mogelijk te maken. De kosten voor wonen zijn op dit moment uitermate hoog, en drukken zwaar op de kosten van levensonderhoud. Sociale woningbouw is een belangrijke manier om armoede aan te pakken en de sociale problematiek aan te pakken.

Landbouwontwikkeling Bonaire, incl. slachthuis: met het verbeteren van het slachthuis wordt de voedselveiligheid vergroot. In samenhang hiermee wordt de geitenproblematiek aangepakt, wat noodzakelijk is voor de ontwikkeling van natuur, inclusief koraal, en landbouw. Een opstart van deze projecten vindt plaats onder regie van de betrokken ministeries in Den Haag. Na een af te sluiten bestuursakkoord tussen Rijksoverheid en het bestuur van Bonaire kan de regie en verdere implementatie naar verwachting uiteindelijk door Bonaire ter hand worden genomen. Er zijn al langere tijd ambities op het terrein van landbouw op Bonaire. Voortgang op dit terrein valt en staat met een gedegen, integraal plan waar draagvlak voor is, waarbij knelpunten en blokkades in de uitvoering uit het verleden geadresseerd worden, en waarbij gerichte aandacht voor de realiseerbaarheid is.

Planvorming Job Center Bonaire: de oprichting van een Job centrum (Plenchi de Trabou) beoogt alle acties, dienstverlening en informatie van werknemers, werkzoekenden en werkgevers samen te brengen. Met deze middelen uit de envelop wordt het openbaar lichaam en de betrokken departementen in staat gesteld om de plannen uit te werken en een impuls aan het job center te geven, op basis waarvan vervolgstappen kunnen worden gezet. Dit hangt samen met het af te sluiten bestuursakkoord wat gesloten wordt tussen de Rijksoverheid en het bestuurscollege van Bonaire.

Versterking onderwijs-arbeidsmarkt CN: het project betreft versterking van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt door middel van het stimuleren van Beroepsbegeleidende Leerweg (bbl) in het middelbaar beroepsonderwijs. Het doel is dat hierdoor meer studenten een mbo-opleiding gaan volgen. Met dit project wordt zowel het kennisniveau op de eilanden als de arbeidsmarkt versterkt.

De komende maanden moet er gekomen worden tot een verdere uitwerking van de projecten in concrete bestedingsplannen. Dit zal gebeuren in samenspraak tussen het Rijk en de drie eilandbesturen, waarna de feitelijke implementatie spoedig kan aanvangen.

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit